

Verkiezingsprogramma's maken waterbeleid niet helder

De toekomst van de waterschappen en de Hedwigepolder is allerminst zeker. De programma's van partijen die 12 september deelnemen aan de Tweede Kamerverkiezingen, laten niet duidelijk zien voor welke oplossingen straks een meerderheid in het parlement te vinden is. Voldoende schoon en zoet water en een goede bescherming tegen het wassende water willen alle partijen wel. De manier waarop ze dat denken te bereiken, verschilt echter. Een overzicht, samengesteld uit de verkiezingsprogramma's.

Achtereenvolgens komen aan bod de visies van VVD, SP, PVV, PvdA, CDA, D66, Christenunie, GroenLinks en SGP.

VVD

Gemeenteraden moeten voortaan de waterschapsbesturen kiezen, schrijft de VVD in haar verkiezingsprogramma. "De waterschappen zijn de afgelopen periode fors opgeschaald. De beleidsvormende provincies en de waterschappen kunnen elkaar aanvullen."

Waterveiligheid noemt de partij van essentieel belang: "Doordat de financiële middelen beperkt zijn, moeten we scherpe keuzes maken." De VVD kiest daarom voor een risicobenadering: niet de kans op een overstroming maar de gevolgen voor het gebied achter de dijk moeten centraal staan. Economische belangen moeten daarbij meewegen. Waar mogelijk kunnen waterveiligheid en natuur en recreatie hand in hand gaan, maar veiligheid heeft prioriteit. De VVD kijkt daarom kritisch naar de bestedingen uit het Deltafonds. Onderzoek is nodig naar de wijze waarop de natuur kan bijdragen aan waterveiligheid, bijvoorbeeld door te dienen als waterbergingsgebied.

In de behoefte aan voldoende zoet water kunnen we volgens de liberalen voorzien door naast het IJsselmeer te kiezen voor een tweede zoetwatervoorziening, zoals het Haringvliet. De afvalwaterketenplannen van het demissionaire kabinet blijven gehandhaafd: "Afspraken dienen onverwijld te worden uitgevoerd." De VVD wil de bestaande omgevingsrecht terugbrengen tot één basis-Omgevingswet, die bestaande wetten, waaronder de Waterwet, Crisis- en Herstelwet en de Wet Ruimtelijke Ordening, vervangt. Dit betekent: minder regels, kortere procedures, meer flexibiliteit en transparantie en minder onderzoek en kosten. Ten slotte: "Naar aanleiding van een reeks verontrustende wetenschappelijke studies en publicaties over de geringe effectiviteit van besteding van ontwikkelingsgeld is het ontwikkelingsbeleid aangepast. Er is meer focus op thema's waar Nederland toegevoegde waarde heeft, zoals landbouw-, voedsel- en watermanagement."

SP

De SP wil de waterschappen onderbrengen bij de provincies. "Dingen dubbel doen is zinloos en duur. Daarom verminderen we de

overlap van bestuurslagen in Nederland. We maken de provincies, als bestuurslaag tussen Rijk en gemeente, eenvoudiger, efficiënter en democratischer."

De socialisten willen de bestaande watertoets bij ruimtelijke plannen verbeteren door landelijke eisen te stellen aan de inhoud ervan. "Zo zorgen we ervoor dat ruimtelijke ontwikkelingen geen risico opleveren uit het oogpunt van waterveiligheid en zoveel mogelijk leiden tot verbetering van de waterkwaliteit. Een derde van de belangrijkste dijken en dammen voldeed bij de laatste inspectie niet aan de veiligheidsnormen. Gelet op de mogelijke gevolgen van klimaatverandering willen we dat over maximaal twaalf jaar de primaire waterkeringen minimaal voldoen aan de veiligheidsnormen van 1960." Natuur is te gebruiken als buffer of overloop bij wateroverlast. De verbetering van de waterkwaliteit dient men aan te pakken aan de bron, onder andere door het terugbrengen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen en (kunst)mest.

De SP is, vanwege de bevordering van natuur in het deltagebied, voorstander van het op een kier zetten van het Haringvliet ('Kierbesluit'). De partij wil geen verdere

verdieping van de Westerschelde, om aantasting van de ecologische kwaliteit van het natuurgebied te voorkomen. Ook zoekt de SP een alternatief voor het onder water zetten van de Hedwigepolder. De partij wil rioolbeheer (een gemeentelijke taak) en afvalwaterzuiveringen (door het waterschap) samenbrengen in regionale nutsbedrijven. Dat levert een aanzienlijke besparing op. Op langere termijn zouden deze nutsbedrijven kunnen fuseren met de drinkwaterbedrijven in de regio tot brede publieke waterbedrijven.

PVV

De Partij voor de Vrijheid is voor een zo schoon mogelijke leefomgeving en vindt dat we niet terug moeten naar de jaren '60, "toen Nederland volop luchtvervuiling kende en het binnenwater smerig was." In haar verkiezingsprogramma schrijft de PVV dat de Hedwigepolder droog moet blijven. Een polder onder water zetten is volgens de partij "een belediging van onze geschiedenis en volksaard."

PvdA

De waterschappen gaan in de visie van de PvdA verder als uitvoeringsorganisaties

Alle politieke partijen willen dat de regering voldoende geld steekt in maatregelen die overstromingen en wateroverlast zoveel mogelijk beperken of voorkomen.

onder bestuur van de provincies. Volgens het concept-verkiezingsprogramma vormt innovatie de basis waarop we met toekomstige uitdagingen, ook op watergebied, moeten omgaan. Op het gebied van natte natuur liggen er veel mogelijkheden: "Denk aan het plan voor Markerwadden in het Markermeer, natte heide op het Dwingelderveld of hoogveen in De Peel. Natuurgebieden kunnen Nederland beschermen tegen hoogwater." Er moet één nieuwe Omgevingswet komen ter vervanging van tientallen andere wetten. De PvdA wil toe naar een ontwikkelingsgerichte aanpak en doelstellingen voor de lange termijn vastleggen, bijvoorbeeld op het gebied van schoon water en alle initiatieven die daar per saldo aan bijdragen, volop de ruimte geven. De partij is voorstander van een solidariteitsfonds om de grote kennis die het Nederlands bedrijfsleven heeft van de mogelijke gevolgen van klimaatverandering op onder meer het waterbeheer toe te passen in arme landen. "Zo zetten we onze watersector internationaal op de kaart." Nederland steunt in de visie van de partij het Social Protection Floor Initiative van de Verenigde Naties en draagt daarmee bij aan de promotie van sociale rechten en toegang tot gezondheidszorg, water, sanitatie, onderwijs, voedsel en huisvesting.

CDA

Waterschappen zijn volgens de christendemocraten een belangrijk, democratisch onderdeel van de Nederlandse staatsinrichting. Omdat zij zelf hun belastingen heffen, is toezicht vanuit de samenleving noodzakelijk, uit te voeren door een democratisch direct gekozen bestuur. Waterschapsverkiezingen dienen gelijktijdig plaats te vinden met de gemeenteraadsverkiezingen. Nederland moet de veiligste delta ter wereld blijven. Voor het CDA heeft de uitvoering van het hoogwaterbeschermingsprogramma prioriteit; zwakke plekken (zoals de Afsluitdijk) moeten worden aangepakt. De financiering vindt plaats via het Deltafonds. Daarnaast is aandacht nodig voor voldoende zoet water tijdens droge periodes en het tegengaan van verziltingsprocessen. Het verkiezingsprogramma rept met geen woord over de toekomst van de Hedwigepolder.

D66

De democraten willen de waterschappen onderbrengen in een zogeheten middenbestuur. Ze denken dat tot 2050 flexibiliteit forse investeringen, een landelijke aanpak en lokale kennis nodig zijn om Nederland zowel tegen een teveel als een tekort aan (zoet) water te kunnen beschermen. "Om het water de ruimte te geven en het op een slimme wijze in te richten moeten we het Deltafonds voeden." Daarbij wil D66 voorzieningen als het aanleggen van klimaatbuffers ook als natuurproject zoveel mogelijk benutten. Bij het investeren in dijken of alternatieven is een nieuwe risicobenadering nodig. Investeren in natuurgebieden als wateropvang vindt D66 een goede, rendabele keus. D66 wil ook de Europese afspraken over een betere waterkwaliteit

De waterschappen moeten daarom hun werk kunnen blijven doen, maar of ze als onafhankelijke organisatie blijven voortbestaan of onderdeel gaan uitmaken van het provinciebestuur of een nieuwe organisatie is de grote vraag. Op de foto de dijken van noord-Nederland tijdens de verkiezingscampagne van de waterschappen in 2004.

opnieuw prioriteit geven in het Nederlandse milieubeleid. "Als het om water gaat, moet de vervuiler betalen. Dit vereist een doelmatiger en transparante waterketen: betalen per liter water. Geen vaste of verborgen kosten meer, maar alle kosten in de literprijs."

ChristenUnie

De ChristenUnie is voorstander van democratisch gelegitimeerde waterschappen. Wel zou het goed zijn als het aantal door fusies verder vermindert. Het Nationaal Bestuursakkoord Water, waarin tussen alle overheden afspraken zijn gemaakt om tot een effectiever en efficiënter waterbeheer te komen, dient volgens de CU onverkort te worden uitgevoerd. De partij kiest voor een toekomstbestendig waterbeheer, waarbij het Delta-programma sturend moet zijn voor ruimtelijke ontwikkeling. Veilig leven in de dichtbevolkte delta vereist continue inzet en investeringen. Om ervoor te zorgen dat we nu en in de toekomst in een veilig en aantrekkelijk land kunnen blijven wonen en werken, is het nodig het nationale Delta-programma voortvarend uit te voeren. Dat geldt zowel voor de huidige grote projecten, zoals 'Ruimte voor de Rivier' als waterveiligheids- en zoetwatermaatregelen die nu worden voorbereid. De ChristenUnie vindt bezuinigingen op het Deltafonds onwenselijk. Zwakke plekken in dammen, duinen en dijken (bijvoorbeeld de Afsluitdijk) dienen te worden versterkt. Om te voorkomen dat dit decennia gaat duren, wil de ChristenUnie dat het Rijk en de waterschappen, aanvullend op de reeds gemaakte afspraken, gezamenlijk extra investeren in beschermingsmaatregelen tegen hoog water. De ChristenUnie wil bovendien de beschikbaarheid van schoon zoet water bevorderen.

GroenLinks

GroenLinks wil dat Nederland zich in Europees verband inzet voor optimaal herstel van de biodiversiteit door behoud van de natuurrichtlijnen van de Europese Unie, zoals

de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water, én bescherming van de Natura 2000-gebieden. Natuurlijke klimaatbuffers, zoals uiterwaarden, overloopgebieden en kwelders, moeten Nederland beschermen tegen overstromingen en wateroverlast. "Pas wanneer natuurlijke buffers niet mogelijk zijn, wordt veiligheid bereikt door de inzet van techniek en/of de aanleg van nieuwe dijken. Open verbindingen tussen rivieren en de Noordzee moeten we zoveel mogelijk herstellen, zodat trekvissen hun achterland kunnen bereiken. Het Haringvlietkierbesluit dient uitgevoerd te worden. Nederland is voldoende beschermd tegen natte voeten, juist door water de ruimte te geven. Hierbij geldt de stelregel: eerst vasthouden, dan bergen en dan pas afvoeren. We moeten de mogelijkheden die waterberging biedt voor natuur en recreatie, benutten en rivieren verruimen."

SGP

Waterschappen hebben zich al eeuwen op positieve wijze bewezen. Hun bestaansrecht en zelfstandige positie vormen daarom voor de SGP geen punt van discussie. Aan de zelfstandige positie van waterschappen mag niet worden getornd. Het Deltafonds moet de benodigde financiële middelen voor waterveiligheid veiligstellen. Verder vindt de partij het ongewenst het waterpeil van het IJsselmeer met 1,5 meter te verhogen, zoals is voorgesteld door de Deltacommissie. De SGP wil onderzoek naar alternatieven. Onverstandige bouwprojecten in kwetsbare gebieden moeten voorkomen worden door het eerder inzetten van de watertoets. Waterschappen moeten in beroep kunnen gaan tegen 'onveilige' bestemmingsplannen. Ten slotte mag goede landbouwgrond niet worden ontpolderd. Dit principe blijft volgens de SGP ook gelden voor de Hedwigepolder en het hele Westerscheldegebied. Natuurherstel moet zoveel mogelijk plaatsvinden via buitendijkse maatregelen en zo min mogelijk via ontpoldering.